

מספר קורס 290.1906: העצמה במערכת הבריאות
תכנית ההשלמה לתואר ב"א בסייעוד בנצרת
מרצה: גב' סאוסן שחאדה
סילבוס הקורס

היקף שעות: שתיים סמסטריאלי, 2 נקודות זכות
מועד: תשע"ג, 2013/2012, סמסטר ב', ימי רביעי 12:00-13:30
שעות קבלה: ימי שני, לפי תיאום מראש
דואר אלקטרוני: sawsanshehadeh@nazhosp.com
טלפון: 04-6028825, פקס: 04-6028828

תיאור הקורס

הקורס מיועד להכיר לסטודנט את המושג העצמה ואת התיאוריות השונות העוסקות במושג. הסטודנט ילמד כיצד ניתן ליישם את עקרונות ההעצמה בתחומי הבריאות השונים ברמות של הפרט, הקבוצה והקהילה.

מטרות הקורס

1. הכרה של המושג "העצמה".
2. ניתוח העצמה על פי תיאוריות שונות.
3. רכישת עקרונות העצמה.
4. לימוד יישום עקרונות ההעצמה בתחומים שונים של הבריאות.
5. הכרת הספרות העוסקת בהעצמה בתחום בריאותי נבחר.

תכני הקורס

-הגדרות של העצמה, מרכיביה מאפיינים וממדים.
-תיאוריות של העצמה (פסיכולוגית, חברתית).
-עקרונות העצמה ודרכים להשגתה וקידומה, והשפעת הסיבה על העצמה.
-העצמה ברמת הפרט, ברמת המשפחה/ קבוצה קטנה, העצמה ברמת הקהילה.
-בחינת העצמה בתחומי בריאות שונים (מדיניות, אינטרנט, אנשי מקצוע, מטופלים) על פי הנושאים שיבחרו הסטודנטים.

שיטות הוראה

הרצאה פרונטלית, דיונים, תרגילים, הצגת מאמרים.

דרישות הקורס

-נוכחות חובה על פי תקנון האוניברסיטה.
-השתתפות פעילה בדיונים ובתרגילים.
-הצגת מאמר בכיתה.
-העבודה על המאמר, הצגתו בכיתה והעבודה המסכמת תתבצע בזוגות.
-תיאום הנושא של המאמר הנבחר על ידי הסטודנטים עם המרצה.
-הגשת עבודה מסכמת למרצה.
-קריאת מאמרי החובה המסומנים בכוכבית בראש הפריט, ברשימה הביבליוגרפית.

הערכת הסטודנט

ציון המעבר בקורס הוא 60% וכולל את המרכיבים הבאים
15% השתתפות פעילה בכיתה, בדיונים ובתרגילים.
25% הצגת המאמר בכיתה (15% ממוצע הערכות הסטודנטים ו 10% הערכת המרצה).
60% עבודה מסכמת.

הנחיות להצגת המאמר

- **בחירת הנושא והמאמר בתיאום עם המרצה.** המאמר יעסוק בהעצמה בתחום נבחר במערכת הבריאות. על הסטודנט לחפש את המאמר בנושא שבחר. הרשימה הביבליוגרפית המצורפת הנה של מאמרי בסיס שניתן להיעזר בהם. הרשימה אינה מיועדת לבחירת מאמרי ההצגה. **דוגמאות לאפשרויות בחירה:** העצמת מטופלים על ידי שימוש בתקשורת אלקטרונית עם הרופא המטפל או האחות; העצמת ילדים הסובלים ממחלה כרונית מסויימת; העצמת אחים/ אחיות על ידי שינויי במידיניות מוסדית/ סביבת עבודה תומכת; העצמת מטופלים עם מחלה פסיכיאטרית; העצמת בני משפחה המטפלים בחולה בבית.
- **קריאה ביקורתית של המאמר והתייחסות ל:** מה הוא נושא המאמר, מהי הטענה המרכזית, מה היא התיאוריה שנבנה עליה המאמר, שיטת המחקר, הממצאים הרלוונטים לטענה המרכזית, ממצאים נוספים.
- **מה דעתך על טענת המאמר?** המסגרת התיאורטית, מידת התמיכה האמפירית בטיעונים.
- **הצגת המאמר בכיתה.** הזמן המוקצה לכל הצגה הוא 15 דקות כולל 5 דקות לשאלות, הערות והבהרות.
- **הכנת עמוד אחד מסכם** וחלוקת העתקים ממנו לכל המשתתפים בשיעור, בתום ההצגה.

הערכת הצגת המאמר: תיעשה על ידי הסטודנטים בכיתה ועל ידי המרצה על גבי טופס הערכה מובנה ואנונונימי המתייחס ל: הבנת תוכן המאמר, בהירות ההצגה (העברת המסר, בהירות הקול), יכולת לענות על שאלות, דעה ביקורתית אישית, הצגת המקור הספרותי.

הנחיות להגשת העבודה המסכמת

- העבודה המסכמת מתבססת על המאמר שהוצג בכיתה ועל עוד 2 מאמרים לפחות, העוסקים באותו נושא והמצטטים את ו/או המצוטטים במאמר שהוצג.
- היקף העבודה 4 עמודים.
- פרקי העבודה: מבוא, ממצאים, דיון, סכום ורשימת מקורות לפי כללי ה-APA מהדורה ששית (2010).
- העבודה תוגש מודפסת בכתב David 12, רווח של שורה וחצי.
- אזכור בתוך העבודה לפי כללי ה-APA מהדורה ששית (2010).
- בעבודה, מצופה מהסטודנטים קריאה וכתובה ביקורתיות תוך שימוש במאמר העיקרי ובעוד שני מאמרים לפחות, העוסקים באותו נושא, לתמיכה או לשלילה של הנאמר או בממצאים של המאמר העיקרי.
- ההתייחסות היא ל: שימוש בתיאוריה, אוכלוסיית היעד, שיטת איסוף הנתונים, הממצאים או התוצאות שנתקבלו.

רשימה ביבליוגרפית

מאמרי קריאת החובה מסומנים בכוכבית בראש הפריט:

- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37(4), 122-147.
- *Bradbury-Jones, A., Sambrook, S., & Irvine, F. (2008). Power and empowerment in nursing: A fourth theoretical approach. *Journal of Advanced Nursing*, 62, 258-266.
- Campbell, C.R., & Martinko, M.J. (1998). An integrative attributional perspective of empowerment and learned helplessness: A multi method field study. *Journal of Management*, 24(2), 173-200.
- *Conger, J. A., & Kanugo, R. N. (1988). The empowerment process: Integrating theory and practice. *Academy of Management Review*, 13, 471-482.

- Foster-Fishman, P.G., Salem, D.A., Chinball, S., Legler, R., & Yapchai, C. (1998). Empirical support for the critical assumptions of empowerment theory. *American Journal of Community Psychology*, 26(4), 507-536.
- Freir, P. (1972). *Pedagogy of the oppressed*, New York, NY: Herder & Herder.
- *Gibson, C.H. (1991). A conceptual analysis of empowerment. *Journal of Advanced Nursing*, 16, 354-361.
- Hage, A.M., & Lorenson, M. (2005). A philosophical analysis of the concept empowerment; the fundament of an education-programme to the frail elderly. *Nursing Philosophy*, 6, 235-246.
- Kanter, R.M. (1993). *Men and women of the corporation* (2nd ed.). New York, NY: Basic Books.
- Kirkman, B., & Rosen, B. (1999). Beyond self-management: Antecedents and consequences of team empowerment. *Academy of Management Journal*, 42(1), 58-74.
- *Kuokkanen L., & Leino-kilpi, H. (2000). Power and empowerment in nursing: Three theoretical approaches. *Journal of Advanced Nursing*, 31(1), 235-241.
- *Lee, M., & Koh, J. (2001). Is empowerment really a new concept? *The International Journal of Human Resource Management*, 12(4), 684-695.
- Peas, B. (2002). Rethinking empowerment: A postmodern reappraisal for emancipatory practice. *British Journal of Social Work*, 32(2), 135-147.
- Peterson, N.A., & Hughey, J. (2004). Social cohesion and intrapersonal empowerment: gender as moderator. *Health Education Research*, 5, 533-542.
- Rindner, E. (2004). Using Freirean empowerment for health education with adolescents in primary, secondary, and tertiary psychiatric settings. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, 17(2), 78-84.
- Rodwell, C.M. (1996). An analysis of the concept of empowerment. *Journal of Advanced Nursing*, 23, 305-313.
- Rodwell, C.M. (1996). An analysis of the concept of empowerment. *Journal of Advanced Nursing*, 23, 305-313.

Siegal, M., & Gardner S. (2000). Contextual factors of psychological empowerment.

Personnel Review, 29(6), 703-722.

*Spence Laschinger, H.K., Gilbert, S., Smith, L.M., & Leslie, K. (2010). Towards a comprehensive theory of nurse/patient empowerment: applying Kanter's empowerment theory to patient care.

Journal of Nursing Management, 18, 4-13.

Spreitzer, G. M. (1995). Psychological empowerment in the work place: Dimensions, measurement and validation. *Academy of Management Journal*, 38, 1442-1465.

Tengland, P. (2008). Empowerment: A conceptual discussion. *Health Care Analysis*, 16(2), 77-96.

Thomas, K.W., Jansen E., & Tymon W.G. Jr. (1997). Navigating in the realm of theory: An empowering view of construct development. *Research in Organizational Change and Development*, 10, 1-30.

*Toofani, S. (2006). Patient empowerment: myth or reality? *Nursing Management*, 13(6), 18-22.

Worrell, J.D., McGinn, A., Black, E., Holloway, N., & Ney, P. (1996). Developing a model of empowerment. *Journal of Nursing Education*, 35(3), 127-130.

Zimmerman, M. (1995). Psychological empowerment: Issues and illustrations. *American Journal of Community Psychology*, 23(5), 581-599.

*Zimmerman, M. (2000). Empowerment Theory: psychological, organizational and community levels of analysis. In J Rappaport & E Seidman (Ed.), *Handbook of community psychology* (pp. 43-63). New York, NY: Kluwer Academic / Plenum Publishers.

- 5 -

העצמה במערכת הבריאות

טופס הערכה להצגת מאמר בקבוצה

שם הסטודנט המציג: _____

נושא המאמר: _____

תאריך ההצגה: _____

טוב מאד	טוב	כמעט טוב	חלש		
10	8	6	4	הציג את המקור הספרותי של המאמר לפי המקובל.	1
10	8	6	4	הציג את הנושא ואת הרציונל של המאמר באופן ברור.	2
10	8	6	4	הציג את המטרות/ שאלות של המאמר.	3
10	8	6	4	הציג את התוכן בצורה מתומצתת, ברורה ומדוייקת.	4
10	8	6	4	שמר על סדר לוגי של תוכן ההצגה.	5
10	8	6	4	העביר דיעה ביקורתית אישית מקצועית על הנושא.	6
10	8	6	4	הפגין בקיאות בנושא כולל יכולת התמודדות עם שאלות.	7
10	8	6	4	השתמש באמצעי המחשה ודוגמאות מתאימים לתוכן.	8
10	8	6	4	הפגין כושר ביטויי וטון דיבור ברורים.	9
10	8	6	4	עמד בלוח הזמנים.	10
				סה"כ ניקוד	

ציון ההערכה: _____

הערות: _____